

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 34.

Joi, 24 Octombrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	<u>Pag.</u>		<u>Pag.</u>
a) DINASTIA :		c) POLITICA INTERNĂ :	
Presa franceză	154	Presa elvețiană	154
„ cehoslovacă	154	d) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
b) POLITICA EXTERNA :		Presa germană	154
Presa franceză	154	„ engleză	155
„ italiană	154	e) DIVERSE :	
		Presa sovietică	155

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

	<u>Pag.</u>
Presa franceză	156
„ maghiară	159
„ italiană	159
„ iugoslavă	159
„ engleză	160
„ sovietică	161

III. PROBLEMELE EUROPEI CENTRALE

Presa franceză	162
„ austriacă	163
„ iugoslavă	163
„ polonă	163

IV. REMANIEREA GUVERNULUI AUSTRIAC

	<u>Pag.</u>
Presa austriacă	164
„ elvețiană	165
„ cehoslovacă	165
„ polonă	165
„ maghiară	166
„ engleză	166

V. NOUL GUVERN POLON

Presa austriacă	166
„ cehoslovacă	167
„ franceză	167
„ elvețiană	167
„ polonă	167

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa franceză.

In numărul din 18 Octombrie JOURNAL DES DÉBATS *scrie:*

„Intreaga țară românească a sărbătorit cu entuziasm a 42-a aniversare a Regelui Carol. S'au celebrat servicii religioase în biserici și un Te-Deum a fost oficiat la București de patriarhul Miron Cristea, în prezența d-lui Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri.

„Membrii guvernului au mers apoi cu un tren special la Castelul dela Sinaia pentru a prezenta M. S. Regelui felicitări.

„Un dejun a întrunit în Castelul Peleş pe membrii familiei regale, membrii guvernului, Casele militară și civilă a M. S. Regelui și alte personalități.

„Toate ziarele consacră articole respectuoase M. S. Regelui Carol. Ele subliniază activitatea Sa neobosită și impulsul pe care-L dă în toate domeniile vieții naționale“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 17 Octombrie PRAGER PRESSE *publică cuvântarea ministrului plenipotențiar Seba, rostită cu ocazia distincției transmise de președintele Masaryk Regelui Carol, precum și răspunsul M. Sale.*

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 17 Octombrie, *ocupându-se de comunicatul prin care Ministerul Afacerilor Străine a desmintit existența unor negocieri în vederea încheierii unui pact de asistență între România și Uniunea Sovietelor, scrie:*

„Acest comunicat suprimă un element de agitație celor care se forțează să saboteze bazele politicii externe românești.

„Numeroase intrigi luase naștere, în ultimul timp, în această privință. Aceste intrigi începuse prin a găsi un oarecare ecou în țară. Cercurile de dreapta, mai ales, manifestau îngrijorare, iar purtătorii lor de cuvânt, denunțau în fiecare zi primejdia, după cum pretindeau, unei convenții militare cu Moscova, primejdie națională, întâi pentru că ar provoca o ruptură a legăturilor de alianță cu Polonia, și al doilea, pentru că armatele sovietice ar amenința integritatea regatului; în sfârșit, pericol social din cauza victoriei comunismului.

„S'a constatat totuși, în decursul acestor discuțiuni, că în ansamblul ei, opinia publică românească rămâne convinsă de necesitatea pentru România de a întreține excelente relațiuni cu Rusia“.

Presa italiană.

Ziarele italiene din 19 Octombrie, publică corespondențe din Geneva în care spun că d. Titulescu „a făcut tot posibilul ca să obțină, din partea Ligii, despăgubiri financiare pentru Statele dunărene care au participat la sancțiuni“.

Ziarul CORRIERE DELLA SERA din 19 Octombrie spune că d. Titulescu „a fost viu contraatacat de către

delegatul Poloniei, însă d. Titulescu fiind susținut de reprezentanții Africii de Sud, ai Rusiei, Spaniei și Greciei, a ieșit învingător“.

„D. Titulescu a declarat că, dacă nu se vor recunoaște despăgubiri financiare Statelor dunărene, prin participarea lor la sancțiuni, aceste State, ce fac parte din Mica Înțelegere și din Înțelegerea Balcanică, vor refuza să aplice orice sancțiune economică. Cu toată opoziția d-lui Eden, teza d-lui Titulescu a trimufat“.

Ziarul STAMPA scrie același lucru.

POPOLO D'ITALIA *adaugă că:* „d. Titulescu a propus, fiind susținut de Rusia și Grecia, Societății Națiunilor, să se aplice o severă contingentare tuturor Statelor defetiste dela sancțiuni“.

POLITICA INTERNĂ

Presa elvețiană.

In numărul din 17 Octombrie, DER BUND, sub titlul: „Tensiunea în politica internă din România“, anunță din București:

„Judecând chiar precaut, situația politică internă s'a înăsprit. Marea manifestații pe care o plănuesc național-tărăniștii la 14 Noembrie, vrea să-i opună guvernul Tătărescu, în aceeași zi, o intrunire în masă a partizanilor săi. Ambele grupuri vor să pună în mișcare peste 200.000 oameni.

„De asemenea și partidul național creștin a anunțat o manifestație pentru 14 Noembrie, care i-a și fost aprobată. După cum se aude nici „Frontul românesc“ nu vrea să rămână acasă. Toate partidele fac pregătiri febrile pentru a fi înarmate în ziua marelui lupte de politică internă“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa germană.

FRANKFURTER ZEITUNG din 15 Octombrie *publică în prima pagină un articol de privire generală asupra situației economice din România, intitulat „România un câmp larg“ și cu subtitlul „Puterile propulsive ale interesului pentru mărfuri germane“. Articolul face parte dintr'o serie de anchete economice în diferite țări, inaugurată de ziar în Aprilie și având ca temă „Clienții noștri“.*

Articolul asupra României e precedat de următoarea notiță a redacției:

„Industria Germaniei și agricultura României se găsesc într'un raport strâns, oarecum hărăzit de natură, ambelor țări. La aceasta intervine faptul că în mod similar, Germania și România, trebuie să-și refuze de a cumpăra „unde convine“; regimul de devize din ambele părți nu-i în mod necesar o premiză favorabilă pentru schimb animat de mărfuri. Poate, însă, deveni atâta timp cât aci ea și acolo, mânăuirea lui e utilitară și rămâne legată de scopuri strict reale. În ce privește convențiile, stadiul actual atins, atâta timp cât dăinue, ar constitui o bună bază pentru relații satisfăcătoare de afaceri. Aceasta o dovedește următoarea contribuție a corespondentului nostru bucureștean:

„Istoria comerțului românesc dela începutul crizei se

împarte în două capitole strict separate, și politica comerțului extern a ultimelor 20 de luni e diametral opusă primei etape.

„România n'a urmărit până la sfârșitul lui 1933, decât livrarea suficientă de devize din partea exportatorilor, pentru a acoperi necesitățile Statului. În afară de aceasta a lăsat liber comerțului particular să cadă de acord cu furnizorii străini, în ce privește plățile. Urmarea a fost că față de toate Statele furnizoare, s'au adunat arierate considerabile. Unul după altul Statele au recurs la măsuri de constrângere, pentru a stăvili aglomerarea creanțelor înghețate și pentru a face posibil, în mod teoretic o defalcare progresivă a creanțelor arierate. Semi-oficial aceste arierate s'au cifrat în toamna anului 1934, la 14 miliarde lei, dintre care în lotul Germaniei ar cădea în cifră rotundă 2½ miliarde lei. De fapt se pare că ambele cifre s'au calculat mult prea ridicat, căci o bună parte din contribuțiile anunțate în convențiile de clearing drept creanțe arierate e probabil să fi fost lichidate într'un mod oarecare.

„Consecințele greșelilor fundamentale săvârșite în prima fază a politicii comerciale se mai resimt și astăzi, cu toate că între timp s'a procedat la instaurarea unui regim nou a cărui caracteristică este ca administrarea devizelor să nu ajungă la Oficiul de devize ci că această problemă să înceapă prin restricționarea importului. Contingente de import se vor putea acorda numai acelor State ale căror cumpărături din România vor procura Oficiului de devize din București, mijloacele de plată necesare. E lesne de înțeles, de altfel, că, pentru străinătate, cultivarea pieții românești trebuie să reprezinte nu numai o problemă a politicii de export ci în același timp și una a politicii de import; a exporta în România presupune înainte de toate un prealabil import din România. De existența și necesitatea acestui raport de reciprocitate căuta să țină seamă într'o largă măsură politica comercială a Germaniei, exprimată în Convențiunea economică semnată la 23 Martie și completată la 24 Mai a. c. Această convenție urma să fie foarte potrivită pentru a satisface într'o măsură destul de importantă schimbul de mărfuri dintre cele două țări, din cauza aceasta, cercurile economice din România au și primit-o foarte bine. Politicul s'a amestecat însă și aci, așa că la executarea integrală a acestei convențiuni nu s'a mai ajuns. La 11 Iunie România a denunțat această convenție. În urma noilor tratative încheiate prin Convenția dela 7 Septembrie, lucrurile au fost oarecum restabilite. Fără o armonie între punctul de vedere al cercurilor oficiale din România și între interesele mari ale raporturilor economice românești față de Germania, toată strădania Camerelor de comerț româno-germane, cunoașterea pieții de către exportatorii germani, precum și activitatea reprezentanților diferitelor firme germane care lucrează în România de zeci de ani, rămân zadarnice.

„În ceea ce privește România, dorința unei colaborări cât mai strânsă, cu Germania, există. Germania este singura țară din Europa, care oferă o piață vastă pentru desfacerea produselor agricole ale României; — iar partea corespunzătoare, care i-a revenit din totalul exportului românesc se vede și din cifre, care arată: în 1933—10,6%, în 1934—16,6%, în primul semestru din 1935—17,5%. Ca o consecință a nesiguranței de după denunțarea Convenției, a urmat o scădere atât de bruscă a exportului românesc în Germania, încât totalul de pe primele 7 luni ale anului 1935, nu mai arată decât 12,4%.

Actualmente exportul românesc în Germania este din nou în creștere. Acest fapt a avut consecințe și asupra

situației tehnice a oficiului de devize din București, care dispune din nou de mari sume de devize în R. M., sume care nu pot fi întrebunțate decât prin procurarea de mărfuri germane“.

După aceste considerațiuni, autorul articolului relatează mecanismul de funcționare a Oficiului de devize în ce privește importul și exportul mărfurilor — și încheie arătând articolele industriale pe care le poate plasa pe piața românească Germania și acelea pe care le plasează celelalte State; astfel în afară de confecțiuni, pielărie și alte câteva articole, Germania ar putea acoperi toate nevoile României nu numai în ceea ce privește produsele fabricate direct, ci și în ce privește produsele prelucrate sau rezultate din comerțul de mijlocire.

În același timp piața germană poate primi cea mai mare parte din produsele agriculturii românești: cereale, oleaginoase (soia etc.), fructe și înainte de toate struguri etc. Iar pentru o eficacitate a raporturilor de reciprocitate și a posibilităților de plasare pentru produsele românești pe piața germană, ar fi bine dacă s'ar ivi din partea cercurilor interesate germane, sfaturi tehnice, în ceea ce privește calitatea și standardizarea produselor românești, ca să poată face față concurenței.

Presă engleză.

GREAT BRITAIN AND THE EAST din 17 Octombrie spune că cercurile comerciale din România sunt preocupate de consecințele posibile ale războiului italo-abisinian și asupra efectului pe care sancțiunile eventuale financiare și economice le vor avea asupra comerțului și finanțelor ei.

„Fără a vorbi de cereale, scrie ziarul, exportul de petrol al României este în joc. România a exportat în Italia în primul trimestru al acestui an cu 62% mai mult decât în aceeași perioadă în 1934.

„Negocierile financiare asupra celor 800 milioane lei, care sunt blocați în Italia, în contul României și care reprezintă plata exporturilor din România, nu fac progrese. Italia persistă în a refuza să livreze României materiile prime pe care aceasta e gata să le primească în schimbul plății.

„Rezultatul va fi că România va fi forțată treptat să înceteze comerțul cu Italia. Aceasta ar fi regretabil, deoarece, dacă ea pierde piața italiană pentru petrolul ei, s'ar putea ca aceasta să fie pentru totdeauna, deoarece atât Iracul și Baku nu vor întâmpina dificultăți pentru a procura produsele petrolifere necesare Italiei, atât din punct de vedere al calității, cât și al prețului“.

DIVERSE

Presă sovietică.

Ziarele IZVESTIA și PRAVDA din 21 Octombrie publică următoarea scrisoare a d-lui Ciuntu, ministrul României la Moscova:

„Trăind în Rusia Sovietică, suntem martori ai vailoarei excepționale a aviației ruse și a entuziasmului cu care întregul popor contribuie la dezvoltarea ei, ea și a imensei înrâuriri pe care aviația o are asupra tineretului, dezvoltând în el cele mai bune calități omenești.

„În calitatea mea de ministru al României, sunt fericit că țara mea va putea, cu prilejul vizitei celor mai buni reprezentanți ai aviației ruse, să se convingă de acest strălucit succes atât în domeniul tehnic, cât și în cel uman“.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 14 Octombrie se ocupă de lucrările diferitelor comitete numite la Geneva, pentru punerea în aplicare a sancțiunilor prevăzute de articolul 16 din Pactul Societății Națiunilor. Intre altele scrie:

„Din punct de vedere financiar, comitetul constituit de cei „Saptesprezece“, a propus un oarecare număr de dispoziții destinate să împiedece Italia să-și procure în străinătate creditele și devizele de care are atâtă nevoie. Aceste măsuri care nu fac de altfel decât să sancționeze ceea ce se petrece de pe acum în fapt, vor fi aprobate de conferința plenară.

„Din punct de vedere economic, problema este mult mai delicată. Comitetul de optsprezece, a șovăit, între suspendarea oricărei cumpărări de mărfuri din Italia și interzicerea vânzării către Italia a tuturor produselor esențiale, susceptibile să servească la continuarea războiului. D. Titulescu a ridicat două chestiuni importante în legătură cu aceste măsuri, și anume: chestiunea compensațiilor, care, conform alineatului 3 din articolul 16, urmează a se acorda Statelor care ar avea mai mult de suferit din oprirea sau reducerea transacțiilor lor cu Italia; și chestiunea atitudinii de adoptat față de Statele care ar voi să se sustragă dela aplicarea măsurilor proiectate și ar încerca să tragă foloase, profitând de buna credință a celorlalte.

„Dar, dacă sancțiunile economice ar fi amânate sau prea mult reduse, astfel încât să devină aproape complet ineficace, putem fi siguri că Anglia va propune sau chiar va aplica — potrivit textelor Societății Națiunilor, care îi dau acest drept, — o măsură infinit mai severă pentru Italia și infinit mai plină de riscuri: blocusul. Ce Blocus? Al coastelor italiene, sau al Canalului Suez? Nu. Blocusul porturilor italiene din Marea Roșie, pe unde sosesc alimente și material pentru corpul de expediție al generalului de Bono.

„Avem deci de ales între sancțiuni economice eficace, — care nu pot aduce complicații grave pentru Franța — și blocusul care, dimpotrivă, ne poate crea asemenea complicații“.

PETIT JOURNAL din 15 Octombrie consacră întreaga pagină primă conflictului, cu titlu pe pagină: *Pentru pace, către pace, publică drept simbol de amiciție fotografiile ale cimitirelor engleze și italiene în Franța și portretele d-lor Eden și Aloisi.*

„Trebue ca în domeniul sancțiunilor să se lase loc conciliațiunii, scrie PETIT JOURNAL. Nu trebue să se lase să treacă un moment favorabil pentru a se încerca conciliațiunea. Este sigur că s'a vorbit mult despre aceasta eri la Quai d'Orsay. Este sigur că d. Laval, însuflețit de dorința cea mai vie de a vedea practică o politică de conciliere, a stărunit în acest sens pe lângă diplomații prieteni pe care i-a văzut eri“.

In dorința de a se permite orice posibilitate de negociere, ziarele cred că ar fi poate nimerit să se încetineze dezbaterile măsurilor economice cu caracter de sancțiuni, pentru a se lăsa câmp liber noilor încercări de conciliere la care se gândeste d. Laval.

PETIT PARISIEN subliniază necesitatea de a se evita o sporire a tensiunii dintre Roma și Geneva, pentru a se putea încerca metoda de conciliere.

ECHO DE PARIS din 16 Octombrie aduce, sub semnătura d-lui Pertinax, precizările următoare în legătură cu acțiunea de conciliere desfășurată de d. Laval:

„Șeful guvernului francez a cerut un răgaz de 8—10 zile pentru a mai încerca metoda concilierii. Dacă nu se va ajunge la niciun rezultat până atunci, d. Laval va primi pentru Franța propunerea d-lui Eden de sancțiuni economice.

Se pare că guvernul din Londra a acceptat cererea d-lui Laval. În consecință, primul ministru francez a făcut Luni ambasadorului Italiei, următoarele șase propuneri:

1. Oprirea ofensivei italiene în Abisinia, trupele generalului de Bono, păstrând pozițiile actuale.

2. Provincia Tigre să fie organizată ca principat independent și pusă într-o formă sau alta sub control italian.

3. Provinciile Harrar și Ogaden să fie cedate Italiei. Astfel, trecând prin provincia Tigre s'ar face o legătură între Eritreea și Somalia italiană.

4. Restul Abisinieii ar fi pus sub regim internațional, așa cum propusese și comitetul de cinci la Geneva. Italianii ar avea în acest regim internațional un rol privilegiat.

5. Abisinia ar căpăta acces la mare prin portul Zeila din Somalia britanică.

6. Această soluție ar fi realizată prin intermediul Societății Națiunilor“.

ECHO DE PARIS adaugă că luând cunoștință de aceste propuneri, ambasadorul italian a întrebat dacă de sunt aprobate și de guvernul britanic. Un răspuns în acest sens n'a putut fi însă dat.

După ce înșiră cele șase puncte pe care d. Laval le-ar fi supus guvernului englez spre examinare, Pertinax scrie:

„Guvernului englez i s'au comunicat aceste propuneri abia azi. După o altă versiune, d. Laval nu ar fi răspuns afirmativ la întrebarea ambasadorului englez, cu privire la executarea de către Franța a articolului 15, paragraful 3. El ar fi promis numai să examineze chestiunea. Delegația britanică își propune să provoace Sâmbătă votarea sancțiunilor privitoare la exportul italian, trecând, dacă ar fi nevoie, peste rezistența franceză. Ea ar fi sprijinită în această acțiune de Rusia și de alte câteva țări“.

L'OEUVRE declară: „Firește, toate privirile la Geneva sunt întoarse către suprema conciliere pe care d. Laval a început-o ieri la Paris cu ambasadorul britanic. După câte se spun aci, d. Laval s'ar fi mărginit să roage pe d. Cerutti să amintească guvernului său că aceste ultime opt zile care preced aplicarea sancțiunilor sunt în adevăr singurele care se mai oferă pentru conciliere. Se spune că d. Mussolini zilele acestea s'ar declara gata să trateze pe bazele următoare: Italia ar dori să vadă separându-se de Abisinia provincia Tigre, care ar forma un fel de regat independent sub protectorat italian, ea și provincia Ogaden. Apoi, asupra întregului rest al țării, Italia nu ar mai dori, se pare, decât un fel de monopol economic. Ducele s'ar oferi să negocieze în cadrul Societății Națiunilor. Noi nu dăm această propunere, decât sub toate rezervele, căci a fost imposibil până acum să obținem o confirmare. În orice caz, din partea Angliei

ce probabil că s'ar cere, înainte de orice negocieri prealabile, retragerea trupelor italiene cel puțin în afara frontierelor Abisiniei. Din partea Societății Națiunilor, aceste baze sunt considerate ca imposibile, căci actualmente Abisinia nu le-ar accepta, nefiind nicidecum învinsă, ci crezând, dimpotrivă, că ea va fi victorioasă la sfârșit și că va putea isgoni pe toți italienii de pe teritoriul ei. Pe de altă parte, tot din punct de vedere al Societății Națiunilor, un astfel de angajament nu s'ar considera echitabil“.

Ziarul PARIS SOIR din 16 Octomvrie publică:

„D. Laval a făcut cunoscut guvernului italian, cu prilejul recente sale întrevederi cu ambasadorul Italiei la Paris, d. Cerutti, că Franța este dispusă să transmită guvernului englez și celui abisinian orice propunere utilă, în vederea unei soluționări prin bună înțelegere a conflictului italo-abisinian.

„D. Laval n'a prezentat ambasadorului italian niciun proiect francez în acest sens, căci este evident faptul că inițiativa trebuie să pornească din Italia. Primul ministru francez și-a oferit însă serviciile în calitate de intermediar. Acest fapt este de o mare importanță, în momentul în care la Geneva se discută sancțiuni economice foarte vaste, propuse de Anglia și care cuprind interzicerea exportului italian și boicotarea produselor italiene.

„In ciuda spărturilor care pot exista în zidul sancțiunilor, măsurile acestea sunt totuși de temut, deoarece Italia riscă să-și piardă în mod definitiv piețele de desfacere pe care le vor cuceri alte State. Ar fi și mai rău dacă aceste sancțiuni ar rămâne inoperante, deoarece Anglia ține în rezervă și alte mijloace de intimidare și constrângere.

„Suntem într'un moment psihologic în care Italia are pentru ultima dată posibilitatea de a intra pe calea unei înțelegeri.

„Dacă Italia nu ia inițiativa de a înțelege apelul d-lui Laval, se poate întâmpla ca el să nu mai fie reînviat.

„Pentru motive de ordin psihologic și politic, motive de altfel foarte puternice, acest apel are întreaga valoare a unui ultim avertisment“.

Ziarele din 17 Octomvrie urmăresc cu un interes deosebit eforturile făcute de d. Laval pentru a se ajunge la o conciliere.

LE MATIN scrie că: „actualmente nu există nicio propunere formală, care ar putea servi ca bază de negocieri. D. Laval caută mai departe o asemenea bază în mijlocul a nenumărate dificultăți. Franța nu s'a oprit încă la nicio propunere definitivă care ar urma să fie supusă cuiva. Atunci când propunerea va fi făcută, aceasta se va face în cadrul Societății Națiunilor. Până atunci trebuie primite cu rezervă toate formulele puse înainte. Negocierile continuă, iar d. Laval va fi poate în curând în măsură să aprobe tendințele divergente“.

Ziarul socialist LE POPULAIRE nu aprobă încercările d-lui Laval și adaugă că „Franța sfârșește prin a urma Anglia, dar fără entuziasm. Prin manevre și contra-manevre ea pierde întregul beneficiu pe care l-ar putea avea pentru propria ei securitate din aplicarea cu fermitate a pactului“.

In aceeași chestiune ziarul EXCELSIOR scrie: „Este inexact că divergențe ireductibile s'ar fi manifestat cândva la Geneva între delegațiile franceză și britanică. Englezii își manifestau preferința pentru anumite sancțiuni economice, pe când francezii preconizau altele: acordul s'a făcut asupra caracterului măsurilor ce vor fi aplicate în mod simultan.

„Invinuirea că încetineala cu care se iau măsurile la Geneva s'ar datora delegației franceze, cade dela sine, atunci când se compară rapiditatea măsurilor luate sau care au fost examinate în mai puțin de zece zile cu procedurile sterile din conflictul manciurian, care au durat 17 luni și cu cele ale conflictului din Gran Chaco, care au durat doi ani“.

PETIT JOURNAL, ocupându-se de vizita făcută eri la Quai d'Orsay de ambasadorul britanic, scrie:

„Londra se opunea cel puțin asupra unui punct în mod prealabil sugestiilor care ar putea fi făcute, declarând a nu putea examina eventualitatea retragerii vapoarelor sale din Mediterana, decât în cazul când un fapt nou s'ar produce întâi la frontiera dintre Lybia și Egipt, cum ar fi de pildă retragerea din acea regiune a trupelor italiene.

„Anumite informațiuni arată că Londra continuă a dori să obțină din partea Franței angajamente în Mediterana mai precise decât cele care decurg din art. 16, paragraful 3, al Pactului“.

Conversațiile diplomatice dintre guvernul francez și englez fac obiectul tuturor comentariilor ziarelor din 18 Octomvrie.

„Ambasadorul Angliei — scrie ziarul LE MATIN — care a venit pentru a lua cunoștință de sensul răspunsului francez, a trebuit să fie satisfăcut, văzând că Franța adoptă aceeași interpretare ca și Anglia asupra articolului 16, ceea ce va înlătura echivocurile“.

PETIT PARISIEN scrie:

„D. Laval nu a avut nicio dificultate să explice că Franța are conștiința foarte clară a datoriei sale de solidaritate față de ceilalți membri ai Societății Națiunilor, în cazul când aceștia ar fi victimele unei agresiuni neprovocate, venind din partea unui stat care a călcat pactul“.

„Un gest împăciuitoare al d-lui Mussolini, ar fi considerat în lumea întreagă ca un act nobil, care, departe de a scădea prestigiul Italiei, nu ar face decât să-l sporească, dând amicilor englezi putința să se îndepărteze de atitudinea lor de neîncredere, ușor de înțeles“.

D. d'Ormesson scrie următoarele în LE FIGARO:

„Prima măsură iritantă a fost luată de Italia, care a mobilizat 75.000 soldați în Libia, pe la mijlocul lunei Septemvrie. Totuși, Libia nu e vecină cu Abisinia, ci cu Egiptul. Dacă dorim să ajungem la o destindere a situației, primul act care se impune, este demobilizarea în etape a forțelor italiene din Libia. Trebuie să spunem d-lui Mussolini, că eforturile pe care Franța le-a făcut până acum pentru a interpreta amicitia franco-italiană în sensul cel mai favorabil pentru Italia, și care au fost duse până la sacrificiul de sine, cer o înțelegere reciprocă. O prietenie nu poate să aibă un „sens unic“.

D. Pertinax rezumă în ECHO DE PARIS în felul următor ultimele propuneri făcute de d. Laval:

„Anglia ar rechema trei sau patru vapoare de războiu din Marea Mediterană, dacă anumite unități italiene ar părăsi Libia. Bazele navale franceze ar fi puse atunci la dispoziția flotei britanice“.

„Deplina solidaritate franco-engleză ar fi realizată, dacă Anglia ar accepta să renunțe la dreptul de a aplica sancțiuni individuale și dacă ea ar consimți să nu stabilească un blocus în Marea Roșie sau în altă parte, decât în baza unui mandat al Societății Națiunilor“.

PARIS MIDI *constată:*

„Succesul sau insuccesul ultimelor încercări de conciliere pare a depinde de d. Mussolini.

„D. Laval nu așteaptă din partea Angliei să procedeze imediat la o retragere a flotei din Marea Mediterană. Dar, Marea Britanie poate răspunde printr'un gest de destindere unui gest de destindere venit dela Roma. Dacă deci Italia își reduce forțele din Libia la un nivel normal și încetează astfel să neliniștească, pe drept sau pe nedrept, Egiptul, Anglia ar putea să își recheme o parte din escadrela ei din Mediterana. La începutul lunii Octomvrie, ambasadorul italian la Londra părea dispus, în numele guvernului său, să consimtă la reducerea forțelor din Libia. Azi, presa din Roma afirmă că forțele din Libia nu sunt îndreptate spre obiective străine, ci veghează la menținerea ordinii interne.

„Dacă d. Mussolini se arată azi mai puțin conciliant decât la începutul lunii Octomvrie, orice speranță de înțelegere este osândită. Intre timp Anglia își întărește neconținut flota din Mediterana“.

LE TEMPS, *făcând aluzie la cererea Angliei ca Franța să-i garanteze cooperarea în Mediterană, în cazul că Italia nu respectă dispozițiile pactului Societății Națiunilor și urmează să i se aplice noi sancțiuni, publică un articol în care scrie între altele:*

„Intrebarea pusă de Anglia, transpusă pe planul securității generale, poate să fie rezumată astfel: asistența astfel înțeleasă trebuie să fie necondițională sau ea nu devine obligatorie decât dacă face obiectul unui comun acord?

„Eventualitatea cooperării navale franco-britanice în Mediterană nu s'ar pune decât în cazul în care forțele navale engleze ar fi supuse unor măsuri speciale din partea Italiei. Or, această eventualitate, care a făcut să curgă atâta cerneală, este cu totul improbabilă, și poate fi înlăturată, suprimându-se astfel însăși cauza tensiunii anglo-italiene.

„Franța, tocmai bazându-se pe relațiile pline de încredere reciprocă pe care le are cu Londra și Roma, poate să facă mult în această direcție și suntem siguri că d. Laval desfășură toată energia și iscusința sa în vederea acestui scop“.

Articolele apărute în ziarele din 19 Octomvrie, oglindesc satisfacția produsă de destinderea realizată între Londra și Paris și între Londra și Roma.

„Atmosfera internațională devenise irespirabilă în ultimele zile, scrie PETIT PARISIEN. Pretutindeni se iveau bănueli, toate prestigiile se înfruntau. Dar, primejdia a fost simțită și orgoliul încordat a făcut loc dorinței de lichidare a neînțelegerilor. Din toate părțile se manifestă acum bunăvoință. Se va crea astfel o ambianță psihologică cu mult mai prielnică pentru mediațiunea d-lui Laval. Amenințarea mării furtuni a trecut, speranța de pace revine“.

LE MATIN *constată:*

„Ziua de ieri a fost bine împlinită și a îndreptățit mai mult optimism decât zilele trecute. Foreign Office a făcut o sforțare ca să risipească credințele greșite ce ar exista în Italia și în alte țări, asupra intențiilor britanice față de Roma“.

Același ziar, într'o telegramă a corespondentului său din Roma, arată că și acolo atmosfera diplomatică este caracterizată azi printr'o destindere indiscutabilă.

ECHO DE PARIS *anunță din Londra:* „Destinderea este confirmată cu mulțumire din partea anglo-italiană,

ca și din cercuri franceze. Răspunsul Franței este de natură să satisfacă în totul guvernul din Londra.

„Compromisul spre care se tinde ar fi următorul: Anglia, întru cât a trimes flota în Mediterana, fără a fi consultat guvernul francez și fără mandat din partea Societății Națiunilor, ar accepta să micșoreze forțele navale din Mediterana cu 75.000 tone. Echilibrul ar fi însă menținut printr'un număr echivalent de unități franceze“.

LE JOURNAL *scrie:* „Răspunsul pe care l-am dat Angliei este limpede. El înseamnă că Franța, așa cum d. Laval a spus-o de multe ori la Geneva, va participa deplin la toate măsurile pe care Societatea Națiunilor are datoria să le ia împotriva Statului agresor. Să nu se creadă însă că aceste măsuri ar putea să aibă ca efect să atragă Franța într'o aventură. În spiritul niciunei țări n'a fost vorba să se ia în considerație actualmente măsuri militare, așa cum de altfel Anglia a dat asigurări d-lui Mussolini“.

EXCELSIOR *declară:* „Destinderea în Mediterana pare să fie preludiul unei rezolvări pacifice a conflictului italo-abisinian, printr'o soluție care să țină seama de interesele și de demnitatea tuturor guvernelor în cauză.

„Se așteaptă propuneri concrete dela Roma. Ele ar fi, se spune, inspirate de o reală moderație și perfect conciliabile cu prevederile pactului Societății Națiunilor. Juriștii dela Geneva, oricât de intransigenți, nu vor avea decât să se bucure dacă se ajunge la un astfel de rezultat“.

PETIT PARISIEN *crede că d. Laval va încerca o ultimă sforțare pentru a opri ostilitățile din Abisinia.*

EXCELSIOR *din 20 Octomvrie scrie:*

„Toate neînțelegerile au fost risipite între Paris și Londra și Roma și Londra. În Europa renaște speranța. Totuși trebuie să ne păzim de a manifesta un optimism excesiv. Nu avem încă pace, dar amenințarea gesturilor impulsive, capabile să generalizeze războiul, a fost din fericire îndepărtată. Comunicatul publicat la Roma îndepărtează norii grei și amenințători din Mediterana“.

LE MATIN, *cu aceeași dată, scrie:*

„Privită dela Londra, transformarea, în ultimele 24 de ore, a situației internaționale, are în ea ceva de necrezut. Eri, un val de optimism plutea în cercurile diplomatice engleze. Atmosfera este din cele mai propice pentru ca opera de pacificare întreprinsă de d. Laval să dea rezultate bune.

„Atmosfera este considerabil limpezită și la Roma. Se poate chiar vedea un reviriment semnificativ desenându-se în atitudinea Italiei față de Societatea Națiunilor“.

LE JOURNAL *declară:*

„Dacă marele obstacol creat de situația mediteraneană pare aproape de a fi învins, nu s'ar putea totuși să ne așteptăm la o reglementare aproape imediată a conflictului italo-abisinian. Negocierile începute nu ar putea să dea roade atât de repede“.

PETIT JOURNAL *spune:*

„Oare orice primejdie este îndepărtată acum și diplomația se poate repauza? A interpreta astfel, ar însemna să mărturisim o prea mare grabă. Potolirea spiritelor din punct de vedere psihologic — lucru care s'a obținut de altfel — constituie condiția prealabilă absolut necesară unei potoliri pozitive a conflictului, ale cărui baze și soluțiuni se caută încă“.

LE FIGARO afirmă:

„Să dorim ca evoluția situației să nu se mărginească la curente psihologice, ci să treacă la acte. Să nu conchidem însă în grabă că de aci înainte totul se va aranja în câteva zile. Totuși, între oameni de bună credință și de bunăvoință, nicio problemă, oricât de spinoasă ar fi fost ea, nu a fost niciodată de nereșolvată“.

Presa maghiară.

Comentând declarațiile făcute la Cameră de ministrul afacerilor străine, ziarul PESTER LLOYD din 17 Octombrie, subliniază că d. De Kanya a izbutit să demonstreze că Ungaria luând atitudinea cunoscută în chestiunea sancțiunilor, n'a trădat nici prietenia sa față de Italia și nici lealitatea sa față de Societatea Națiunilor.

Apoi adaugă:

„Nu numai Ungaria, ci și alte State membre ale Societății Națiunilor, au dat dovadă că astăzi este încă posibil să se urmeze o politică împăciuitoare de amicitie pentru Italia și de fidelitate față de Societatea Națiunilor.“

„Este adevărat că Ungaria s'a opus în principiu la ideea sancțiunilor. Dar prin aceasta ea nu urmărea decât să amintească Genevei că măsurile cu caracter de sancțiuni, prevăzute de pactul Societății Națiunilor, au consecințe defavorabile în domeniul economic tocmai pentru țările mici, dintre care și Ungaria face parte, și că în consecință aceste țări mici, ar trebui să-și îndrepte atențiunea mai ales spre acele dispoziții ale pactului, care fac posibilă regularea conflictelor internaționale pe căi de bună înțelegere.“

„Ungaria se declară pentru întregul pact al Societății Națiunilor și dorește ca Societatea Națiunilor, punând în valoare toate dispozițiunile pactului, și fără unilateralitate, să poată atinge scopul ei suprem.“

„Toate forțele sănătoase ale Europei și ale Societății Națiunilor trebuie să fie puse astăzi în serviciul unei opere de pace, care să fie în stare a îndepărta de Europa o catastrofă.“

„După precizările date de ministrul afacerilor străine al Ungariei, trebuie să sperăm că pretutindeni în Europa se va înțelege că politica externă a Ungariei se întemeiază numai pe motive care se orientează spre acest scop suprem al tuturor amicilor păcii europene“.

8 ORAI UJSAG din 20 Octombrie, relatează dela corespondentul său special din Geneva, cu data de 19 crt., că răspunsul prompt al d-lui Laval dat Angliei a realizat destinderea mult dorită.

De asemenea a contribuit la aceasta și convorbirea dintre d. Chambrun, ministrul Franței la Roma și d. Mussolini.

Ziarul afirmă că d. Mussolini a primit inițiativa franceză, în spiritul celei mai largi înțelegeri, exprimându-și dorința sinceră de a înlătura neliniștea în Europa.

Presa italiană.

„Conflictul nu este între Italia și Societatea Națiunilor, ci între Italia și Anglia“.

Această afirmație o face GIORNALE d'ITALIA din 15 Octombrie. Articolul prezintă acțiunea Angliei, ca fiind condusă dela început împotriva Italiei, și apoi continuă:

„Anglia a fost pusă în curent în cursul lunilor Ianuarie și Februarie, cu intențiile italiene. Ea a dat numai răspunsuri evasive la invitația de a se examina problema în comun. A intervenit atunci când mobilizarea italiană era un fapt împlinit și când propunerile

sale puneau Italia în situația de a alege între umilință și riscul unor grave eventualități“.

Același ziar publică un articol de fond în care examinează situația dintre Italia și Anglia. Ziarul spune între altele:

„Italia. Societatea Națiunilor și lumea civilizată, se află în fața politicii imperialiste britanice, cu adevărat dominatoare în actualul moment grav european. Aceste curente britanice nu voesc să înăbușe conflictul italo-abisinian, ci să lovească Italia, folosindu-se de conflictul cu Abisinia.“

„Politica engleză ar voi să asigure cu un minimum de efort și pe cheltuiala altora actualele posesiuni imperiale britanice și să aibă porțile deschise spre alte expansiuni. Ea ar vrea să răstoarne fascismul, forța care a ridicat puterea națională, conștiința, voința și ritmul vieții în Italia.“

„Toți italienii sunt strâns uniți în jurul Ducelui, hotărâți să reziste cu orice preț. Asupra lumii civilizate și a guvernelor din Europa, cade o răspundere foarte mare, pentru consecințele acțiunii dela Geneva, condusă de Anglia“.

GAZETA DEL POPOLO din 16 Octombrie declară că există impresia că Marea Britanie se pregătește de războiu împotriva Italiei și adaugă:

„Ea a făcut toate pregătirile pentru a ne ataca. Acum, Marea Britanie va putea fi denunțată pe lângă Societatea Națiunilor și semnatarii pactului Kellogg, ca o națiune care prepară atacul împotriva Italiei“.

POPOLO d'ITALIA cu aceeași dată, observă că fraza despre amenințarea imperiului britanic, care a trebuit să servească de pretext pentru sancțiuni, nu este nicidecum justificată prin fapte. Italia nu amenință imperiul britanic și va respecta interesele acestuia la lacul Tsana, la Nilul Albastru și la afluenții acestuia.

GIORNALE d'ITALIA scrie:

„Dacă Geneva va examina sancțiunile, Italia va examina mijloacele de apărare și retorsiune. Ne aflăm într'un domeniu tehnic, în care fiecare națiune lucrează și se apără prin mijloacele sale de producție comercială. Noi nu ne vom resemna în fața acțiunii ostile a altora. Față de orice eveniment, Italia întregă se va găsi în picioare, compactă și dârză“.

LAVORO FASCISTA scrie:

„Italia nu poate să-și schimbe linia de conduită, oricare ar fi mersul negocierilor diplomatice“.

STAMPA din 17 Octombrie publică un călduros apel către Franța, îndemnând-o să nu cedeze Mării Britanii.

„Italia, scrie ziarul, își pune toată încrederea în puterea de rezistență a poporului francez și a guvernului său. Orice slăbiciune ar cuprinde în ea primejdia de a închide definitiv calea, putând duce la o soluție. Londra trebuie să înlătore orice puțință de înțelegere și împinge către prăpastie“.

Presa iugoslavă.

L'ECHO DE BELGRADE din 16 Octombrie scrie:

„Mica Înțelegere și Înțelegerea balcanică sunt chemate, ca și celelalte State, să participe la sancțiunile economice și financiare. De fapt, Comitetul de coordonare este o adevărată conferință diplomatică. Reacțiunile diferitelor guverne nu mai sunt supuse niciunui vot al Consiliului sau al Adunării Societății Națiunilor; este

o întrunire a Statelor suverane, care s'a adunat la Geneva, pentru a alcătui un program de sancțiuni.

„Această problemă ridică grave obiecțiuni din partea Statelor vecine Italiei și în special din partea Statelor agrare. E cert că participarea la acest blocus va fi pentru unele țări cu totul teoretică, pe când pentru altele va impune măsuri care nu sunt lipsite de pericol, fie din punct de vedere politic, fie din punct de vedere economic.

„Delegatul iugoslav a intervenit pentru a face să se decidă de către Comitetul celor optsprezece, emanațiunea Comitetului de coordonare; studiul compensațiilor. O subcomisiune, la care va lua parte și reprezentantul Iugoslaviei, va recomanda măsurile proprii să despăgubească Statele care vor avea de suferit cu deosebire prin aplicarea sancțiunilor. Nu țările agrare, pe jumătate ruinate, sunt acele care trebuie să suporte toate consecințele conflictului italo-etioopian.

„Criza din Europa centrală este prea gravă, pentru ca aceste probleme să fie tratate cu ușurință și rezolvate în formule juridice, care nu țin seamă de necesitățile vieții economice, nici de psihologia popoarelor“.

Presă engleză.

THE MORNING POST din 15 Octombrie publică un articol de fond cu privire la aplicarea sancțiunilor, în care constată că această măsură are un caracter universal, deoarece toate țările participă la ea, unele pentru că au consimțit la aceasta, iar altele pentru că nu au posibilitate de a face credite Italiei, acesta este cazul Austriei, Ungariei și Germaniei. Cât privește Statele-Unite, ele refuză să facă noi credite statelor care, ca Italia, nu și-au onorat datorile lor de războiu.

Vorbind apoi despre exportul Angliei în Italia, ziarul spune că date fiind datorile italiene pentru exportul britanic, Anglia le-ar putea ușor suspenda.

Pentru alte state situația e mult mai grea, constată ziarul. Așa de pildă România vrea să-și mențină piața italiană pentru grâul și petrolul ei și tot astfel dorește și Iugoslavia, pentru vitele și cerealele ei.

„Vechiul nostru prieten d. Titulescu, scrie ziarul, susținut de Grecia, Turcia și Iugoslavia a propus instituirea unui comitet pentru compensații. Vedem că aceste mici State nevoiașe propun ca Marea Britanie, cu generozitatea ei cunoscută, să le compenseze de pagubele pe care le-ar avea de pe urma unei pierderi eventuale a pieței italiene.

„Asupra acestui punct, contribuabilul britanic așteaptă ca d. Eden să fie ferm.

„Marea Britanie a pus la încercare sistemul Ligii. Dacă el se va dovedi insuficient, atunci ne vom întoarce cu conștiința liniștită către alte idei mai modeste dar mai practice“.

THE DAILY TELEGRAPH din 15 Octombrie, crede că eficacitatea sancțiunilor se va putea vedea numai atunci când se vor pune în practică sancțiunile economice. Ziarul nu crede că un embargo, mai întâi asupra materialelor de primă necesitate și apoi extins și asupra altor produse, după cum propune Franța, ar constitui sancțiuni într'adevăr efective, ci e de părere ca presiunea economică cea mai completă să se exercite chiar dela început, după cum propune guvernul britanic.

THE FINANCIAL NEWS din 15 Octombrie, constată că hotărîrea luată la Geneva, în ziua de 14 Octombrie, ca membrii Ligii să impună sancțiuni financiare în contra Italiei, nu a provocat vreo perturbare la bursa din Londra.

Ziarul crede că sancțiunile financiare nu vor fi eficiente, dar că o blocadă comercială a Italiei îi va cauza o criză financiară, așa de puternică, încât ea se va convinge de

inutilitatea de a rezista Ligii pentru a obține un succes final.

Ziarele engleze din ziua de 16 se ocupă de acțiunea diplomatică desfășurată de d. Laval în favoarea unei soluții pacifice a conflictului african.

DAILY TELEGRAPH din 16 Octombrie precizează din Geneva că sugestiile guvernului francez au fost comunicate ambasadorului britanic, care le-a transmis imediat la Foreign Office.

Ziarul arată că d. Laval continuă să ceară, foarte stăruitor, amânarea aplicării oricăror sancțiuni economice, atâta vreme cât, după părerea sa, mai există o speranță de înțelegere.

MORNING POST din 16 Octombrie — organ conservator — arată că d. Mussolini nu va ceda sub amenințarea sancțiunilor. Șeful guvernului italian ar fi însă dispus să negocieze, în momentul pe care singur îl va alege. Evenimentele se desfășoară acum în această direcție. Dar părerea guvernului britanic este că orice soluție trebuie să poarte pecetea Societății Națiunilor. Guvernul britanic este hotărît împotriva oricărui demers care ar tinde la legalizarea succeselor militare italiene în Abisinia.

Această atitudine se întemeiază pe trei considerații:

1. Experiența sancțiunilor, pentru a fi de folos în viitor, trebuie dusă la capăt.

2. Cu cât Societatea Națiunilor se va arăta mai hotărîtă, în împrejurarea actuală, cu atât mai mult se va zădărnici orice încercare de violare a tratatelor prin violență.

3. Prestigiul Societății Națiunilor va fi adânc vătămat dacă nu izbutește să-și impună, fie și în parte, voința în chestiunea Abisimiei.

TIMES din 16 Octombrie publică un studiu al corespondentului său la Berlin, care sintetizează ultimele tendințe din orientarea politică externă a Germaniei:

„Există un curent — scrie TIMES — mai ales în cercurile hitleriste influente, care dorește să se evite orice conflict cu Italia. Această dorință se întemeiază mai ales pe rolul ipotetic pe care Germania ar avea să-l joace într'un bloc european central-răsăritean și în care Reichul s'ar putea găsi alături de Polonia, Ungaria, Italia și Bulgaria.

„Pe de altă parte însă, diplomații cu experiență și militarii privesc situația europeană ca fiind prea fluidă pentru a se putea lua în considerare întemeierea unui astfel de bloc.

„Aceste cercuri n'au părăsit ideea unei atât de dorite prietenii anglo-germane. Sunt motive să se creadă că și conducătorii armatei nu se grăbesc în contractarea de obligații în Europa Centrală“.

Interaga presă din 17 Octombrie reproduce hotărîrea cabinetului britanic de a nu retrage flota din Mediterana, până ce situația internațională nu va fi regulată prin terminarea războiului abisinian cât și cererea adresată de guvernul britanic Franței, de a da un răspuns precis și sincer asupra atitudinii pe care o va adopta referitor la sancțiuni și dacă ea va fi gata, la caz de nevoie să ajute flota britanică în Mediterana și să pună forturile și bazele ei navale la dispoziția acestei flote.

DAILY HERALD din 17 Octombrie reamintește într'un articol de fond Franței că „întregul ei viitor este legat de Ligă. Dacă liga cade, situația Franței va fi disperată“, ziarul adaugă:

„Ezitățile Franței de a da un sprijin necondiționat Ligii, au exasperat opinia publică britanică.

„Dacă Liga nu poate proteja astăzi Abisinia contra agresorului, cum se poate aștepta ca ea să poată proteja Franța în contra unui agresor posibil mâine“.

NEWS CHRONICLE din 17 Octombrie dă un avertisment Franței în sensul că dacă ea nu va da întreg sprijinul ei pactului Ligii, Marea Britanie va fi forțată să revizuiască toate obligațiile ei externe, închizând, bine înțeles, pe cele în care Franța este în special interesată.

„Sir Austen Chamberlain, scrie ziarul, a exprimat opinia concetățenilor săi, când a declarat unui ziar francez deunăzi, că Marea Britanie este mirată și lezată de ezitarea și de considerațiile egoiste, care par să caracterizeze politica franceză în această materie“.

„O majoritate zdrobitoare a opiniei publice britanice este gata să facă sacrificii ca să pună în vigoare Pactul față de care ambele țări și-au luat obligații. Dar obligația este solidară și presupune o acceptare legală a celorlalte părți Contractante. Mării Britanii nu i se poate pretinde, în mod echitabil, ca să suporte pe umerii ei întreaga sarcină a securității colective“.

Ziarele din 18 Octombrie publică articole de fond în care cer Franței să-și îndeplinească strict obligațiunile, așa cum reiese din pactul Societății Națiunilor, relevând în același timp deosebirile de vederi ale guvernului englez și celui francez cu privire la concentrarea forțelor navale britanice în Mediterană.

TIMES din 18 Octombrie scrie că guvernul d-lui Laval „este ispitit să încerce a călări pe doi cai deodată, căutând să păstreze atât prietenia Italiei, cât și aceea a Societății Națiunilor“.

Forma cea mai sigură a securității este pentru toate țările și în primul rând pentru Franța, securitatea colectivă, dar valoarea acesteia depinde în mare măsură de prestigiul care se va asigura acum Societății Națiunilor.

MORNING POST din 18 Octombrie anunță că d. Laval a răspuns guvernului britanic că Franța este gata a oferi ca adăpost porturile sale pentru vasele de războiu britanice și chiar să coopereze cu Anglia în cazul unui atac italian, împotriva forțelor navale britanice.

Franța, cere în schimb, reducerea efectivelor navale engleze din marea Mediterană.

După ce relevă că a început să existe un oarecare pesimism cu privire la aplicarea sancțiunilor, ziarul arată că dacă Anglia nu ar fi stăruit nu s'ar fi putut obține nimic din partea Societății Națiunilor, în sensul aplicării rapide a sancțiunilor. „Intârzierile sau ezitățile, justificate sau nu, dela Geneva, în timp ce războiul continuă, nu sunt de loc încurajatoare“.

DAILY MAIL din 18 Octombrie este de părere că Liga, care a fost menită să fie un instrument de pace și de reconciliere, s'a dovedit a fi în fapt o instituție care menține lumea într'un pericol continuu de războiu.

Ziarul arată dificultățile pe care le prezintă aplicarea sancțiunilor și pericolul imediat care ar rezulta din instituirea unui blocus.

„Atâta vreme, scrie ziarul, cât Anglia nu se va îmbarca în măsuri izolate pentru a apăra Liga și atâta vreme cât va fi de acord cu d. Laval, care este contra măsurilor extreme, pacea va fi asigurată“.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 11 Octombrie recunoaște că d. Laval e pus într'o grea dilemă, deoarece

nu vrea să sacrifice nici prietenia față de Italia, și nici să renunțe la Ligă.

Ziarul socotește că ezitățile d-lui Laval de a da un răspuns categoric la întrebarea pusă de Marea Britanie, (dacă Franța ar da un ajutor imediat în caz când flota britanică ar fi atacată în Mediterană), contribuie ca să întărească opinia care prevalează deja în Italia, anume că Marea Britanie, intervenind în conflictul italo-abisinian, caută să-și apere propriile ei interese, iar nu să susțină existența și autoritatea Societății Națiunilor.

Ziarele din 19 Octombrie publică o notă arătând că răspunsul francez la toate chestiunile puse de Anglia, a fost afirmativ.

Astfel TIMES anunță din Paris:

„D. Laval a declarat corespondentului nostru: Am spus da, la întrebările din Londra.

„Orice îndoială ar mai fi în legătură cu interpretarea notei franceze, este cert că d. Laval s'a obligat definitiv și lămurit prin această notă“, adaugă TIMES.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 19 Octombrie, după ce anunță că d. Laval a consimțit ca flota franceză să ajute pe cea britanică dacă va fi atacată în Mediterană, spune că, „aceasta va servi pentru a convinge pe d. Mussolini că diferendul actual nu este între Italia și Marea Britanie, ci între Roma și Societatea Națiunilor“.

Presa sovietică.

Carol Radek exprimă în IZVESTIA din 11 Octombrie părerea că „măsurile economice ale Ligii Națiunilor împotriva Italiei nu vor putea să aibă valoare hotărâtoare în cursul primelor luni. Ar fi însă inexact să afirmăm că ele n'au chiar în acest prim stadiu, nicio valoare. Hotărîrea aplicării sancțiunilor nu se va putea ascunde și ea va produce în masele populare italiene siguranța că Italia este izolată de restul lumii, ceea ce va influența într'un anumit mod și asupra moralului armatei.

„Dacă guvernul fascist nu va reuși să obțină într'o jumătate de an succese hotărâtoare în războiul din Abisinia, valoarea sancțiunilor economice și financiare va crește din ce în ce mai mult.

„In orice caz hotărîrea problemelor ce stau astăzi înaintea Ligii Națiunilor și a Statelor membre ale ei, reprezintă un experiment de o mare valoare istorică. Problema înlăturării războiului se prezintă astăzi, în condițiuni capitaliste, ca o utopie, fiindcă atâta timp cât va exista capitalismul, va persista și tendința Statelor civilizate puternice spre împărțirea lumii pe contul celor slabi. Totuși o stabilire provizorie a stării de pace este posibilă și Liga Națiunilor, de sigur, că ar fi prezentat o forță incontestabilă în cazul dacă războiul mondial nu s'ar fi terminat cu înfrângerea catastrofală a uneia din părți. Liga Națiunilor n'a fost în stare să devină un factor real de organizare a păcii din cauza rezultatului războiului, din cauză că din ea nu fac parte trei mari puteri și printruacele Statele capitaliste se gândește la pace numai atunci când simt că interesele lor sunt în pericol de a fi atinse. In decursul celor 9 luni de pregătire a războiului, Italia n'a întâmpinat nicio rezistență din partea Ligii Națiunilor, care i-ar fi putut atrage atenția asupra primejdiei războiului.

„Rămâne însă un fapt constatat, că pentru prima oară în istoria capitalismului agresiunea unei puteri a

provocat încercările din partea celorlalte, de a pune războiul în afară de lege și de a-i limita durata. Dacă încercările acestea vor avea succes, ele vor împiedeca și agresivitatea altor puteri. Dacă însă și de data aceasta Liga Națiunilor se va arăta neputincioasă, atunci forțele războinice vor căpăta un nou imbold. Iată pentru

ce masele populare din toate țările, deși privesc cu scepticism Liga Națiunilor, îi urmăresc cu atenția încordată hotărârile și cu aceeași încordare vor urmări și aplicarea acestor hotărâri. La urma urmelor tot atitudinea acestor mase va avea valoare în desfășurarea evenimentelor“.

PROBLEMELE EUROPEI CENTRALE

Presa franceză.

Examinând acțiunea diplomatică germană în Europa Centrală, în legătură cu evenimentele actuale, LA RÉ-PUBLIQUE din 13 Octomvrie 1935 publică următorul articol:

„Cele două voturi disidente, emise de curând la Adunarea Societății Națiunilor, au provocat oarecare îngrijorare. Constatând afirmarea deplinei solidarități a Austriei și Ungariei, față de Italia, ne întrebăm dacă prin această spărtură operată în zidul sancțiunilor economice, Germania nu se va folosi de prilejul de a aproviziona Italia cu materiile prime necesare războiului.

„Ne mai întrebăm iarăși dacă aceste legături economice eventuale, nu vor constitui baza unei regrupări politice în Europa Centrală.

„Intre Franța la Vest, U. R. S. S., România și Iugoslavia la Est, un bloc imens cuprinzând Italia, Germania, Polonia, Austria și Ungaria, urmează oare a se forma, strângând Cehoslovacia într'un clește irezistibil?

„Această eventualitate nu este exclusă. Poate că într'ou zi, revizionismul italian și revizionismul german se vor coaliza atrăgând alte țări în sfera lor de acțiune. Totuși, pare că nu în această direcție se orientează actuala politică europeană. Să lăsăm la o parte Italia care va reflecta de două ori înaintea de a aduce pe germani la Brenner, chiar dacă această abdicățiune ar trebui să o ajute în războiul etiopian; să lăsăm la o parte și Austria care prin votul său la Societatea Națiunilor și a alienat simpatiile și asistența Engliterei. Să ne mărginim la Germania, unde atmosfera nu pare de loc favorabilă unei cooperări cu Italia.

„Intr'un extras al ziarului radical „DER AKTIVIST“, putem citi bunăoară: „Poporul german nu va uita nicio dată trădarea italiană din 1915 și faptul că Mussolini a fost animatorul frontului dela Stresa“. Chiar presa engleză din ultimul timp n'a întrebuițat un limbajiu atât de violent la adresa Italiei.

„De fapt, două sentimente apar actualmente la iveală în Germania. Primul, e oarecare nedumerire și surprindere față de energia de care Societatea Națiunilor s'a dovedit capabilă. Germania era încredințată de neputința absolută a organismului dela Geneva; ea spera în consecință să aibe o completă libertate de acțiune în ziua în care s'ar fi hotărît să treacă la fapte. Hotărârile dela Geneva au mirat-o și îngrijorat-o. De altfel, mai mult ca oricând, Reichul mizează astăzi pe cartea britanică.

În vederea proiectelor pe care le nutrește în Austria sau în răsăritul european, el încearcă să se folosească de împrejurările actuale, pentru a-și concilia de pe acum, Anglia și prin ea, Societatea Națiunilor. În aceasta rezidă marea primejdie.

Ni se vorbește de posibilitatea unei înțelegeri italo-germane. Să fim atenți față de consecințele unei înțelegeri germano-britanice.

„O luptă se desfășoară în prezent între Franța și Germania, al cărui preț este amicitia engleză. Să nu permitem Germaniei de a câștiga partida: aceasta ar echivala cu condamnarea noastră la moarte.

Șovăelile politice noastre sunt de natură a surpa creditul nostru la Londra.

„Dacă d. Laval nu va reuși în curând să readucă Italia la simțul realității, Franța se va găsi în situația de a alege între o solidaritate totală cu Anglia, ori prăbușirea operei dela Locarno“.

L'INTRANSIGEANT din 16 Octomvrie 1935 publică sub titlul „Străduințele noastre vor o Austrie independentă și nimic altceva“ ... următoarele declarațiuni ale cancelarului Austriei, d. Kurt von Schuschnigg:

„Adversarii noștri au tendința de a critica continuu, atât munca noastră, cât și ceea ce întreprindem pentru a afirma credința noastră într'ou Austrie liberă.

„Manifeste răspândite în public propagă afirmațiuni ridicole și fără temei.

„Unul din aceste manifeste destăinuia existența unui corp de expediție, constituit de formațiunile carelor de asalt și a milițiilor naționale, care urmează a fi trimise să lupte în Abisinia.

„Deoarece am fost condus să vorbesc de această țară, țin să precizez, că contrariu vederilor adversarilor noștri, nu avem niciun interes în Etiopia.

„Speranța noastră rezidă în propria noastră forță, iar voința noastră neînduplecată ne va dicta datoria.

„Am ținut în câteva cuvinte să aduc aceste lămuriri pentru a pune în evidență uneltrile defăimătoarelor noștri politici, ale căror țeluri urmăresc subminarea independenței statului nostru.

„Ași dori acum să definesc marile principii pentru care luptăm:

„În primul rând: Vrem o Austrie neatârnată și nimic altceva. Toate efortările noastre sunt înjghebate în favoarea Austriei.

„În al doilea rând: Deoarece toată munca noastră și toate forțele de care dispunem, sunt îndreptate spre salvarea patriei, renașterii și întăririi ideii austriace, vom fi iarăși hotărâți, din propria noastră voință, de a urma scrupulos direcția autoritară a statului nostru.

„Fiecare din noi va ști exact, ce are de făcut, și această supunere fără condițiuni față de șefi, gartează spiritul însuși al adevăratei camaraderii.

„În al treilea rând: Noi știm că pentru a fi în măsură de a face față tuturor primejdiilor, ne trebuie un tineret capabil de a purta armele, o generație de soldați, gata în orice moment de a apăra teritoriul austriac.

„In al patrulea rând: Continuitatea acțiunii politice este asigurată exclusiv de „Frontul patriotic“.

„Pentru acest motiv, orice acțiune politică nu se poate desfășura decât în cadrul „Frontului patriotic“, și în spiritul de supunere disciplinată către șefii răspunzători.

„Dar ne dăm seama în același timp că noi mai constituim o comunitate culturală, care joacă un interes capital în evoluția socială a țării noastre.

„Menținerea acestei comunități culturale va fi perpetuată.

„Cei care cred că vor putea slăbi frontul austriac, stabilind o demarcație între catolici, între austriacii liberali și austriacii anti-liberali, se înșeală în mod grosolan. Astăzi cuvântul de ordine se enunță astfel: fiecare să-și îndeplinească datoria, menținându-și convingerile sale.

„Vom ști, de sigur, să întindem o mână amicală, celor care, ca și noi, doresc în mod sincer și fără rezerve, o Austrie liberă și independentă. Celor care seamănă panica și vor să neliniștească opinia publică, le spun:

„Ceea ce v'om face ori nu, pe orice teren, în orice direcție sau ordine de idei, va fi hotărât numai de noi și înfăptuit de noi singuri“.

Presa austriacă.

In numărul din 16 Octomvrie, NEUES WIENER JOURNAL, sub titlul „Țintele politicii externe ale Ungariei“, publică un articol de deputatul maghiar Tibor Törs. Autorul accentuează că Ungaria continuă să urmărească în politica externă drumul precum Jeșemnat de interesele sale vitale naționale și amicitia popoarelor care simpatizează cu ea. Punctul de plecare al acestui drum este convenția italo-austro-ungară.

„Politica externă maghiară, conchide d. Törs. mărturisește deschis că este în căutarea de amici, și anume în acele țări, care susțin ca bază a consolidării europene revizuirea tratatelor de pace“.

In numărul din 20 Octomvrie, NEUES WIENER JOURNAL, sub titlul: „Basinul Dunării și Societatea Națiunilor“, publică un articol de fostul ministru Heinrich Mataja.

Autorul scrie între altele:

„Actuala misiune austriacă este restabilirea organizării Basinului Dunării pe baza independenței politice a Statelor dunărene.

„Statele dunărene trebuie să se simtă parte constitutivă a unui ansamblu cultural și economic în Basinul Dunării. Simultan trebuie să știe că și Basinul Dunării formează numai o parte din acea unitate mare exprimată prin ideea sistemului de securitate colectiv, a sistemului, care este în legătură strânsă cu pactul Kellogg. Expresia sa concretă este Societatea Națiunilor. Se pot critica imperfecțiunile acesteia, dar în momentul când se ivește o primejdie, înțelegem necesitatea ei.

„Austria trebuie să-și dea seama de continua amenințare, deși actualmente latentă, pe care o înfățișează național-socialismul. Nu trebuie să uităm niciodată, că în anul 1934 numai Italia ne-a apărat împotriva acestei amenințări. Nu ni se poate lua în nume de rău, recunoștința noastră față de ea. Dar această recunoștință trebuie s'o punem în armonie cu simpatia noastră față de Societatea Națiunilor și sistemul de securitate colectiv. Lucru foarte dificil uneori.

„Acela care desemnează politica noastră drept oscilatoare, judecă miop și superficial. Nu ne vom lăsa influențați de aceasta“.

Presa iugoslavă.

In numărul din 16 Octomvrie, L'ECHO DE BELGRADE scrie:

„De câțva timp se manifestă în Germania o sporire a activității diplomatice. Reichul caută, fără îndoială, parteneri pentru a-l sprijini în țintele și revendicările sale de politică externă. Situația internațională este cu deosebire prielnică unor astfel de demersuri.

„Apropierea cu Polonia a fost unul din primele succese repurtate de această nouă campanie diplomatică.

„Paralel cu apropierea polonă, Reichul și-a intensificat relațiile cu Ungaria“.

Ziarul relatează apoi diferitele vizite recente făcute de personalități germane în Ungaria și referindu-se în special la călătoria făcută în ultimul timp de generalul Gömbös la Berlin, adaogă:

„De fapt, politica Ungariei este dominată înainte de toate de tendințele revizioniste. Ungaria caută un sprijin pe lângă acei care fac a încuraja aceste tendințe. Ea s'a îndreptat întâi către Italia. S'au încheiat acorduri cu Roma; dar apropierea franco-italiană, destinderea dintre Italia și Mica Înțelegere au decepționat oarecum speranțele nutrite la Budapesta. Atunci, politica ungară s'a orientat către Berlin și Varșovia. Acordul germano-polon nu împingea oare spre această cale? Trebuie oare să ne mirăm că vizita d-lui Gömbös și întrevederile ministrului ungar au deșteptat atât de curând în opinia publică internațională, ideea unui bloc germano-polono-ungar, pentru care s'ar căuta poate să se câștige Italia și Austria? (Dar sub ce formă acest acord? Convenția aeriană sau simplu tratat economic? Deocamdată suntem reduși la ipoteze.

Pe de altă parte, n'am putut să ne punem în corelație cu vizita d-lui Gömbös la Berlin recenta călătorie la Bruxelles a d-lui Von Ribbentrop, care și el s'a întâlnit cu Președintele consiliului ungar, călătorie ale cărei scopuri și rezultate sunt ținute în taină. Zilele acestea, omul de încredere al d-lui Hitler s'a dus la Varșovia, unde a avut foarte serioase întrevederi cu d. Beck. S'a vorbit și de călătoria sa la Sofia și de vizetele pe care trebuie să le facă la Viena și la Roma.

„Trebuie să ne mai mirăm dacă, din cauza acestor numeroase deplasări, unele cercuri s'au întrebat dacă nu ne găsim cu ajutorul formării unui nou front în potruiva Franței, Angliei și, în general, împotriva Statelor hotărâte să desvolte cooperarea internațională? Nu trebuie însă să uităm că Polonia este legată și acum de Franța printr'un tratat de alianță și că Germania se va uita de două ori înainte de a lovi frontul Angliei care s'a pronunțat atât de clar pentru doctrina securității colective.

„De aceea avem motive să vedem că, chiar dacă la Berlin s'au schițat unele eventualități, n'a fost încheiat niciun acord precis“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 20 Octomvrie, sub titlul „Intre Berlin și Geneva“, scrie următoarele:

„Au trecut două săptămâni dela vestita vânatoare a d-lui Gömbös, și presa ungară, până acuma continuă să afirme că d. Gömbös, nici n'a avut intenția să se depărteze de Italia, ci dimpotrivă, caută să se miște în jurul axei Berlin-Roma.

„Punctul de plecare al politicii d-lui Gömbös a fost convingerea că conflictul armat dintre Italia și Abisinia n'a spart numai frontul dela Stressa, ci ar fi sdruncinat și pactul dela Roma, încheiat între d-nii Laval și Mussolini. Franța trecând în cele din urmă de partea Angliei, Italia va căuta din nou ajutorul Berlinului.

„Dar contra presiunilor Angliei nu s'a produs nicio discordie între Franța și Italia. Dimpotrivă, Italia crede că d. Laval este singurul om care va putea s'o scoată din înecătură.

„Astfel stând lucrurile, nu trebuie să uităm situația Poloniei.

„După ultimele declarații ale ministrului Beck, nu mai există nicio îndoială că Polonia urmează aceeași linie de conduită: neutralitatea între Germania și Rusia.

„Deci nu a rămas d-lui Gömbös altceva decât vrând nevrând să părăsească Berlinul și să meargă pe linia Romei.

„Momentul pentru schimbarea directivei a fost aleasă ziua de 9 Octomvrie, când s'au votat sancțiunile contra Italiei.

„In conformitate cu instrucțiunile guvernului său, delegatul ungar a declarat, împreună cu delegatul austriac, că nu vor lua parte la aplicarea sancțiunilor.

„Delegatul Ungariei a mai completat această declarație cu o imprudentă critică a acțiunilor Societății Națiunilor.

„Declarația Ungariei împotriva sancțiunilor și pentru revizionism a produs în presa străină — mai cu seamă engleză — o impresie foarte rea.

„Chiar și o parte din presa ungară s'a declarat împotriva „săriturii politico-externe a guvernului, căci această lipsă de consecvență înfățișată la Geneva, i-a prici-

nit pierderea sprijinului politic și financiar al Angliei, care era mult mai prețios decât cel italian“.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODONY din 18 Octomvrie, sub titlul „Hitlerismul germanizează pe Poloni“ reproduce comentariile ziarului GAZETA POLSKA, care la rândul său relevă că hitlerismul a început germanizarea minorităților polone.

„Moara germanizării macină într'una, pe când pe bază de prietenie minoritatea germană din Polonia se bucură de toate privilegiile: are școlile lor, băncile, tineretul german defilează în uniformă... iar dincolo minoritatea noastră este amenințată să se germanizeze.

Oare d. Beck știe toate acestea?“.

KURJER WARSZAWSKI publică un articol al d-lui Koskowski, în care se referă la situația unui milion și jumătate de minoritari poloni, atât în Cehoslovacia și Franța cât și în Germania.

„Ce trebuie să ne gândim, întreabă autorul, despre realitatea programului despre care se vorbește atâta?

„Ce trebuie să ne gândim asupra unui milion și jumătate de poloni din Germania, care sunt autoctoni acolo și trăiesc pe pământul moștenit dela strămoșii lor?

„Oare nu-i putem ajuta cu nimica? Oare nu suntem obligați să luăm măsuri?

„Polonia întreabă așteaptă răspunsul guvernului“, conchide „Warszawsky Dziennik Narodony“. „Și noi trebuie să apărăm pielea și sângele nostru, altfel nu vom fi demni de a purta numele de popor“.

REMANIEREA GUVERNULUI AUSTRIAC

Presă austriacă.

Ziarele austriace din 18 Octomvrie constată în unanimitate că actuala schimbare a personalităților din guvern nu constituie nicio schimbare de regim și niciuna de sistem, ci numai înlocuirea unor miniștri din fostul cabinet, istoviți printr'o activitate obositoare, dar rodnică, prin tineri bărbați de Stat gata să coopereze la opera de refacere a Austriei.

Ziarul REICHSPOST scrie în această privință: „Conducerea și direcția rămân aceleași. Dacă consolidarea vieții politice austriace ar fi avut nevoie de un certificat, ea l-ar fi primit din felul cum s'a făcut această modificare a cabinetului. N'a existat nicio clipă de provizorat, nicio periculoasă nehotărâre și nicio oră în care să nu fi fost cineva la cârma Statului care să fixeze cu hotărâre drumul de urmat.

„Deosebit de importantă este decizia prin care se dă tineretului austriac o educație cetățenească unitară și organizată.

„Completa înțelegere mutuală în toate chestiunile fundamentale și colaborarea convinsă dintre cancelar și vicecancelar sunt factori principali ai prosperității Austriei“.

AEMTLICHE WIENER ZEITUNG subliniază că: „Felul în care s'a completat cabinetul dovedește că d. Schuschnigg este cu adevărat un șef de guvern care se bucură de toată autoritatea și că el știe să conducă barea Statului cu mână sigură.

„Atât cancelarul cât și vicecancelarul sunt hotărâți să continue cu neclintită credință calea trasată de cancelarul Dollfuss, și să-i îndeplinească testamentul său, păstrând Austria liberă și independentă.

„Unitate și solidaritate, aceasta este deviza noului cabinet austriac“.

NEUE FREIE PRESSE insistă asupra vitalității și voinții de a trăi a Austriei și precizează că noul guvern Schuschnigg va urmări să asigure „refacerea populației, ocupații bine plătite pentru toți și locul care se cuvine Austriei în condițiile extraordinare de azi ale situației internaționale“.

NEUES WIENER JOURNAL afirmă: „Directivele interne și externe rămân neschimbate. Modificarea cabinetului n'a avut alt scop decât mai buna coordonare a tuturor forțelor pentru o mai rapidă și mai directă conducere a operei de refacere a Statului“.

VOLKSZEITUNG lămurște că: „Modificarea cabinetului a pornit din inițiativa cancelarului, ale cărui hotărâri privitoare la ritmul și scopul reconstrucției Austriei fuseseră în întregime aprobate de vicecancelarul Starhemberg“.

Ziarul muncitoresc DAS KLEINE BLATT după ce scoate în evidență realizările pozitive de până acum ale cancelarului Schuschnigg, arată că pentru a continua această operă el și-a asigurat colaborarea unor noi elemente de valoare. Ziarul precizează că muncitorimea speră și dorește ca noul guvern să țină seama de problemele sociale într'o și mai largă măsură ca până acum.

DER WIENER TAG consideră schimbările din guvern o și mai precisă accentuare a drumului indicat de cancelarul Dollfuss și ține de asemeni să sublinieze că schimbările din sânul cabinetului nu vor aduce nicio modificare a politicii externe a Austriei.

In același spirit comentează și restul presei modificările aduse cabinetului său de către cancelarul Schuschnigg.

In numărul din 18 Octombrie, NEUES WIENER TAGEBLATT scrie:

„Noul guvern prezintă o omogenitate și mai mare, decât primul cabinet Schuschnigg Starhemberg. In politica internă și externă Austria va continua aceeași linie și mai hotărât și mai unitar.

„Sensul evenimentului politic nu este o schimbare, ci o întărire și intensificare a politicii urmărită până acum“.

Presa elvețiană.

Ocupându-se de schimbările din sânul guvernului austriac, NEUE ZUERCHER ZEITUNG, în numărul din 18 Octombrie, sub titlul: „Lovitura lui Starhemberg împotriva lui Fey“, declară într'o corespondență din Viena că s'a înlăturat primejdia unei căderi a sistemului autoritar și că se va înăspri politica împotriva național-socialiștilor“.

Același ziar, în cuprinsul altei corespondențe din Viena, adaugă:

„Drept scop al remanierii politice se indică o îmbunătățire a conducerii. In ultimul timp se produsese o oarecare slăbire a cursului autoritar, în urma numeroaselor divergențe de opinii și formări de grupuri în interiorul sistemului. Intreaga muncă în politica internă ajunsese la stagnare. Cursul autoritar era cât pe aci să-și piardă autoritatea. Schimbarea din sânul guvernului asigură o unitate mai mare și o înăsprire a politicii autoritare.

„In direcție politică are importanță numai voința lui Schuschnigg și a lui Starhemberg, fiind excluse toate elementele care se dedau la critici și la avertismente înlăturându-se din cabinet toate rezistențele și obstacolele“.

In numărul din 18 Octombrie, BASLER NACHRICHTEN scrie într'o corespondență din Viena:

„Rămâne deocamdată învăluit în întuneric de ce bărbății conducători ai guvernului s'au decis subit la un lucru pe care l-au pregătit de mult.

„Un lucru este cert și accentuat pretutindeni: Politica lui Dolfuss va fi urmărită mai puternic și mai energie decât până acum“.

In numărul din 18 Octombrie DER BUND scrie:

„De mai mult timp s'a vorbit de necesitatea remanierii cabinetului austriac. Totuși a surprins știrea despre faptul împlinit. Motivele care au dus la remanieră nu se pot distinge clar. Poate că sunt în legătură cu atitudinea Austriei în chestiunea sancțiunilor. Dar este posibil să fi fost hotărâtoare considerații de politică internă.

„Probabil că noul cabinet va fi mai unitar decât cel precedent. Nu se vor produce schimbări politice. Cel mult se va urmări și mai consecvent directiva italiană în politica externă și în politica economică“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 19 Octombrie, PRAGER TAGBLATT scrie:

„Izbânda d-lui Starhemberg poate fi interpretată în ce privește politica externă în sensul că Austria vrea să-și afirme orientarea italiană. D. Starhemberg a trecut până acum drept amic al Italiei, pe când Fey tolera curentele național-socialiste și avea o atitudine incompatibilă cu raporturile cordiale dintre Austria și Italia.

„Se pune întrebarea, dacă nu cumva are o importanță mai profundă faptul, că remanieră s'a făcut în mo-

mentul mării discuțiunii internaționale din jurul Abisiniei. Urmează să se accentueze în mod deosebit legătura strânsă dintre Austria și Italia? Nu prea apare probabil, din cauză că Austria este un Stat mic, care mai trebuie să ia în considerare și alte lucruri. Chiar o mare putere ca Franța oscilează între Italia și Anglia.

„Viitoarea țintă a noului cabinet va fi probabil o consolidare internă“.

CESKÉ SLOVO din 18 Octombrie, subtitlul: „Nicio schimbare în orientarea politică externă“, face următorul comentariu în legătură cu remanieră guvernului austriac:

„Politica externă a Austriei nu va suferi nicio schimbare, dat fiind felul cum a fost format noul guvern.

Singurul ministru care nu tindea spre prietenia cu Italia, Fey, a fost îndepărtat“.

Presa polonă.

KURJER WARZAWSKI din 18 Octombrie, sub titlul „Remanieră guvernului Schuschnigg“, scrie între altele:

„Remanieră guvernului austriac înseamnă o considerabilă fortificare a situației cancelarului Schuschnigg și a vicecancelarului Starhemberg. Ea este rezultatul votului dat de baronul Pflügl la Geneva împotriva sancțiunilor, vot care a provocat un atac violent din partea organizațiilor catolice“.

Ziarul subliniază că politica externă a Austriei față de Italia rămâne fără schimbare.

„Remanieră aceasta însă are o mare însemnătate pentru relațiunile austro-germane“.

Același ziar, cu aceeași dată, publică un alt articol intitulat „Aceasta înseamnă oare o capitulare?“ articol în care se fac următoarele considerații în jurul remanierii:

„Oricine poate să înțeleagă că Austria trebuie să fie recunosătoare Italiei pentrucă, după asasinarea cancelarului Dolfuss, a trimes imediat spre Brenner o divizie italiană. Faptul acesta a răcorit capetele înfierbântate ale hitleriștilor și astfel s'a putut salva independența și integritatea Austriei.

„Oricine știe că pentru Austria, care se luptă disperat cu greutate economice și financiare, participarea la sancțiuni înseamnă falimentul balanței comerciale.

„Cine a avut posibilitatea de a urmări mai deaproape politica austriacă, a putut să constate că declarația actualului guvern, despre statornicia politice față de Italia, este semnificativă“.

GAZETA POLSKA din 20 Octombrie, ocupându-se de schimbarea politică din Austria, publică un lung articol, în care, după ce subliniază greutatea în stabilirea cauzelor adevărate ale remanierii guvernului Schuschnigg, adaugă:

„Comunicatul oficial al guvernului austriac ține să sublinieze că politica externă nu va suferi nicio schimbare, conducerea ei găsindu-se în aceleași mâini.

„Unii atribuie remanieră lipsei de popularitate a ministrului Fey.

„De după optimismul oficial se poate observa însă lupta a două curente.

„Organele apropiate de d. Starhemberg, cu o energie crescândă, tind să orienteze politica Austriei spre Italia.

„Declarația făcută la Geneva de baronul Pflügl a fost triumful concepției politice a vicecancelarului.

„In ce privește situația d-lui Starhemberg și a ministrului Berger-Waldenegg, ar fi greu de a se pronunța care din acești doi conducători reprezintă mai puternic programul de rezervă față de conflictul dintre Italia și Britania.

„Trebuie să presupunem că plecarea d-lui Emil Fey din

gvernul cancelarului Schuschnigg, care la început părea probabilă, a devenit un fapt hotărât.

„Activitatea de aci înainte a guvernului va dovedi dacă schimbarea actuală va fi în stare să reziste până la sfârșit“.

KURJER WARSZAWSKI din 19 Octomvrie, după ce relevă impresia produsă de această neașteptată remaniere a guvernului austriac, adaugă:

„Schimbările din cabinetul austriac sunt interpretate ca o afirmare și mai hotărâtă a legăturilor dintre Austria și Italia, iar în politica internă ca o întărire a Heimwehrului“.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 20 Octomvrie scrie:

„Reconstruirea neașteptată a cabinetului austriac a provocat o neobișnuită fierbere în culise și neliniște în rândurile Heimwehrului. Situația s'a liniștit, însă, imediat ce s'a anunțat oficial lista noului cabinet“.

Ziarul publică apoi lista noului cabinet și adaugă:

„Toate formațiile militare din Austria și în această nouă situație politică rămân sub influența regimului actual.“

„In ceea ce privește politica externă, ea nu va suferi nicio schimbare“.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 21 Octomvrie, sub titlul „Cauza remanierii guvernului și a căderii lui Fey“, scrie următoarele:

„Fey nu se bucura de nicio popularitate, în special, dela evenimentele sângeroase din Iunie anul trecut. Sfelele patriotice austriace n'au putut uita că pe când cancelarul Dollfuss, lovit de o mână criminală, își dădea sufletul, Fey era preocupat de salvarea propriei sale vieți, deși în calitate sa de ofițer el trebuia să se grăbească și cu orice risc să vină în ajutorul lui Dollfuss.“

„Inșă, motivul hotărâtor al căderii, a fost discursul pe care l-a rostit cu ocazia serbărilor jubiliare, când a atacat, într'o formă violentă, politica cercurilor guvernamentale, scoțându-și singur în evidență meritele.“

„Faptul n'a putut fi tolerat.“

„Caracteristică în această privință este declarația vice-cancelarului Starhemberg, care, făcând aluzie la Fey, a subliniat: „Cine se va dovedi că nutrește în sânul Heimwehrului ambiții, va fi exclus din această organizație“.“

„Noul cabinet austriac urmează în întregime politica cancelarului Dollfuss, mergând pe calea consolidării interne, care a fost îngreuiată de ministrul Fey“.

Presa maghiară.

In numărul din 18 Octomvrie, **PESTER LLOYD**, scrie într'o corespondență din Viena, cu privire la remanierea guvernului austriac:

„Remanierea cabinetului, așteptată de luni de zile,

a devenit fapt. Motivele remanierii trebuie căutate în faptul, că d. Schuschnigg a căutat să ajungă cât mai repede la corpuri de reprezentanță, care despovărează în parte guvernul de responsabilitatea sa.“

„Bărbații conducători au rămas cu toții în guvern. Deci nu se poate conta pe schimbări cu privire la țintele cabinetului.“

„In schimb, se va accelera ritmul reînnoirii politicii interne și al consolidării“.

Presa engleză.

Schimbarea de guvern la Viena este primită de ziarle engleze ca o întărire a influenței italiene în Austria.

TIMES din 19 Octomvrie, subliniază că aceasta a fost prima impresie a remanierii guvernului.

DAILY HERALD din 19 Octomvrie, relevă că membrii guvernului, care n'ar fi favorabili Italiei, au fost scoși din formația ministerială sau puși în locuri neînsemnate. Noul guvern austriac, crede ziarul, este dominat de Prințul Starhemberg, partizan devotat al Italiei.

NEWS CHRONICLE din 19 Octomvrie scrie:

„Un lucru care pare absolut sigur, în ce privește schimbarea din Austria, este că ea a fost inspirată dela Roma.“

„Prințul Starhemberg, care apare acuma ca cel mai tare din noul cabinet, este în mod notoriu un pion al politicii italiene.“

„Eliminarea elementelor progermane din noul cabinet, va întări, mai de grabă decât va slăbi, fracțiunea național-socialistă din Austria, care de pe acum este foarte tare“.

THE MORNING POST din 19 Octomvrie scrie:

„Prințul Starhemberg și-a consolidat poziția și a făcut un pas înainte spre scopul său care este un Heimwehr totalitar, după modul nazist sau fascist.“

„Orice sporire a puterii sale reprezintă o întărire a influenței italiene și o slăbire a influenței germane în Austria, deoarece el este în mod notoriu prieten al d-lui Mussolini și vrăjmaș al d-lui Hitler.“

„Această schimbare este bine venită pentru d. Mussolini, și întru cât are de scop întărirea independenței Austriei, ea poate fi considerată ca un factor favorabil pentru menținerea păcii europene“.

Referindu-se la remanierea guvernului Schuschnigg, DAILY TELEGRAPH, cu aceeași dată, declară:

„Este vorba de mult mai mult decât ambiții personale rivale. Rivalități naționale, mult mai mari, între Germania și Italia, sunt fondul acestei drame austriace.“

„Prințul Starhemberg, acuma mai mult ca oricând, stăpânul guvernului austriac, va depinde și mai mult de sprijinul Italiei“.

NOUL GUVERN POLON

Presa austriacă.

In numărul din 16 Octomvrie, **REICHSPPOST** publică următoarea corespondență din Varșovia:

„Se spunea că „marea“ remaniere plănuită a cabinetului a fost amânată. Dar acum s'a făcut atâtea schimbări, încât nu mai avem de-a face cu o simplă remaniere, ci cu o schimbare de guvern.“

„Personalitatea cea mai marcantă este d. Kwietkowski.“

„Cabinetul face impresia unui guvern de încredere personală a președintelui Republicii, cu misiunea de a calma spiritele agitate în urma boicotului electoral și de a convinge simultan opinia publică de necesitatea restabilirii echilibrului bugetar. Misiunea principală a guvernului va fi de a veni în ajutorul țărănimii.“

„Președintele Republicii, chemând consilieri moderați și specialiști, a întărit încrederea națiunii în conducerea sa, ca executor al testamentului mareșalului Pilsudski.

„Există toate perspectivele că se va realiza succesul dorit. Rămânerea d-lui Beck este o dovadă că nu se va schimba nimic în politica externă.

„Noul guvern a găsit o primire bună în întreaga țară“.

In numărul din 16 Octomvrie, NEUES WIENER TAGEBLATT, scrie într-o corespondență din Varșovia:

„Pentru prima dată s'a format un cabinet pe baza noii Constituții. Lucrul acesta n'are numai importanță formală. Toate deciziunile personale și obiective poartă acum pecetea șefului Statului. Deși noul cabinet poartă numele primului ministru Koscjalkowski, totuși posturile importante au fost încredințate oamenilor de încredere ale președintelui republicii. D. Beck, ministrul de externe, datorește fermitatea poziției sale, încrederea d-lui Moscicki.

„Politică externă precaută, economie activă, iată lozincă a Poloniei“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 15 Octomvrie, PRAGER PRESSE scrie:

„Schimbarea guvernului polon n'a fost o surpriză.

„Rămânerea d-lui Beck la Ministerul de Externe este un semn că Varșovia nu se gândește deocamdată la vreo schimbare a politicii actuale.

„Pentru viitor va fi important de ce natură vor fi concepțiile de politică externă ale noilor membri și ce poziție personală va avea între ei actualul ministru de externe.

„Viitorul va arăta, dacă noii membri vor continua să susțină părerile lor anterioare despre politica externă și în ce măsură.

„Cumpănind influențele personale din cabinetul nou, vedem că nu s'a produs o schimbare în politica externă polonă. Dar există semnele unor anumite pregătiri pentru o astfel de schimbare și a eventualelor ei posibilități în viitor“.

In numărul din 16 Octomvrie, PRAGER TAGEBLATT, ocupându-se de noul guvern din Polonia, scrie între altele:

„Recenta schimbare a guvernului nu mai este — ca pe timpul lui Pilsudski — o „schimbare a gărzii“. Formal este primul guvern numit de președintele de Stat, pe baza noii Constituții.

„El corespunde astfel voinței și tendințelor președintelui, pe care reforma constituțională nu-l indică numai ca reprezentant, ci ca factor decisiv“.

Presa franceză.

LA VICTOIRE din 16 Octomvrie 1935, sub semnătura d-lui Georges Bienaimé, scrie:

„Politica externă a Poloniei va continua să fie încredințată colonelului Beck și nu va avea nimic, precum s'a afirmat adesea, contrariu, intereselor Franței.

„Puterile foarte întinse pe care Constituția cea nouă le acordă șefului Statului, președintele Moscicki și autoritatea de care se bucură unii șefi militari, vor contribui să mențină politica poloneză pe căile naționale și tradiționale“.

Presa elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE din 19 Octomvrie, într'un editorial datorit d-lui Maurice Muret, comentează schimbarea de guvern din Polonia și afirmă că, deoarece

d. Beck a păstrat portofoliul Afacerilor Străine și noul cabinet va continua apropierea de Germania. Apoi adaugă:

„Mulți polonezi, chiar printre aceia ce se îngrijorau de apropierea de Franța și de Soviete și care au închinat deci, să sprijine politica d-lui Beck, încep a găsi atitudinea sa cam compromițătoare și ar fi bucuroși, dacă ar putea vedea la Afacerile Străine un ministru mai liber pe mișcările sale în momentul în care Germania, după cum vede toată lumea, prepară o ofensivă diplomatică în stil mare.

„Nenorocirea este că această înțelegere polono-germană, desvoltă din ce în ce mai mult o atitudine neted ostilă Rusiei Sovietelor. Germania național-socialistă, în dorința sa de expansiune către Est, amenință Rusia Sovietelor. Unele cercuri poloneze au aerul de a favoriza această „Cruciadă“. Pe când Germania s'ar extinde în direcția Statelor baltice, Polonia ar desvolta o acțiune în Ucraina, Polonezii și Ucraniienii și-au ameliorat, în mod sensibil raporturile lor în teritoriile unde sunt în contact.

„Voim a spera că aceste plauuri vor rămâne, pentru moment, în stare de planuri. Faptul că ele s'ar lovi eventual de o vie opoziție în chiar sânul guvernului polon, e în special liniștitor“.

Presa polonă.

Formarea noului guvern, sub președinția d-lui Marjan Zyndram-Koscjalcowski, a fost pe larg comentată de toate ziarele polone.

„Trebuie să subliniem, scrie ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 17 Octomvrie că interesul ce l-a provocat actuala schimbare a guvernului, este mult mai mare decât schimbările guvernelor anterioare. Faptul trebuie să-l atribuim pe de o parte împrejurării că acesta este primul guvern, constituit după moartea Mareșalului Pilsudski, iar pe de altă parte personalității și situației excepționale a primului ministru“.

Intrebarea foarte stăruitoare pe care și-o pune însă presa poloneză, este dacă schimbarea guvernului înseamnă numai o așa numită „schimbare a gărzii“ sau este expresia unei prefaceri mai profunde și mai temeinice.

GAZETA POLSKA din 16 Octomvrie, sub titlul „Schimbarea guvernului“, scrie următoarele:

„Guvernul a cărui formare a fost încredințată d-lui Koscjalkowski, trebuie să fie salutat cu bunăvoință și încredere“.

Subliniind că acesta este primul cabinet constituit după moartea mareșalului Pilsudski, ziarul continuă:

„Este deci cu atât mai mare responsabilitatea acestui guvern care va trebui să colaboreze strâns cu colectivitatea și să-și definească bine programul și metodele.

„Nu trebuie să uităm că în afară de greutatea marilor probleme ce trebuie deslegate, este de o importanță deosebită și chestiunea stabilirii raporturilor de încredere reciprocă între guvern și colectivitate. Faptul depinde de programul guvernului care va trebui să fie clar, convingător și bine definit“.

KURJER PORANNY din 16 Octomvrie se ocupă în câteva articole de schimbarea guvernului.

Intr'unul din aceste articole intitulat „Schimbarea conducătorului politicii economice“, ziarul se ocupă de

politică financiară, precum și de personalitatea noului ministru de finanțe, Zawadzski, căruia îi aduce mari laude și în care vede „o personalitate“ ce va scuti definitiv țara de permanenta căutare a soluțiilor salvatoare pe căi periculoase și cu ajutorul unor experimentări valutate incerte.

Ziarele de opoziție privesc cu scepticism alcătuirea noului guvern.

In special WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY și KURJER POZNANSKI din 15 și 16 Octombrie își exprimă părerea că prin noul guvern nu s'a realizat decât o schimbare de persoane, dar nicidecum o schimbare de sistem, adică tocmai ce voiau partidele de opoziție, ori își păstrează deci atitudinea potrivnică sistemului în sine.

In numărul din 15 Octombrie KURJER WARSZAWSKI scrie:

„Coloritul general al noului guvern nu se deosebește prin nimic de coloritul vechiului guvern.

„El este totuși mai bogat și mai nuanțat și aceasta nu este un lucru atât de obișnuit în țara în care în ultimul timp s'a observat o tendință pentru rezolvarea cu o nemai pomenită simplitate a problemelor personale în administrația Statului“.

„Noul cabinet va governa probabil în cadrul marilor împuterniciri acordate guvernelor de noua constituție. Primul-ministru Koscialkowski este de altfel un om politic cu multă experiență în chestiunile administrative, deoarece timp îndelungat a fost voevodul unei provincii și apoi ministru de interne“.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 16 Octombrie, ocupându-se de programul noului guvern polon, sub titlul „Guvernul luptei împotriva crizei“, constată:

„Schimbarea guvernului polon n'a fost pentru nimeni o surpriză.

„Fostul guvern lucra la aplicarea reformelor administrative, pe care le-a introdus. În schimb actualul guvern a pus pe planul întâiu al programului său greutățile economice și necesitatea unei active campanii împotriva acestor greutăți“.

După ce expune mijloacele prin care guvernul ar voi să ajungă la țintă, ziarul se întreabă:

„Ce vrea Statul și ce așteaptă dela noul guvern?

„Mai întâiu de toate, este nevoie de o acțiune hotărâtoare, bazată pe un program bine definit. Țara este împotriva tuturor experimentelor care ar putea să amenințe stabilitatea situației noastre financiare.

„In actualul moment psihologic, opinia publică își dă seama de gravitatea situației și speră că guvernul va reuși să înlăture toate greutățile, urându-i, cu toată sinceritatea, ca să se stabilească o cât mai strânsă legătură între guvern și cetățeni, pentru că prin colaborare reciprocă, să se obțină rezultatele cele mai bune, căci ceea ce a sugrumat țara și a îngreuiat opera de guvernare și viața cetățenilor, a fost birocratismul“.

Oficiosul partidului socialist ROBOTNIK, din 15 Octombrie, publică un articol al fostului ambasador Niedzialkowski, în care se exprimă părerea că alcătuirea noului cabinet reprezintă un compromis intern al gru-

pării politice formată din partizanii mareșalului Pilsudski.

Ziarul adaugă:

„Noul guvern va funcționa în cadrul noii Constituții și a noului regim electiv, care au dat Poloniei o ficțiune de viață politică.

„Aci este marea și adevărata dramă politică a țării noastre.

„In acest cadru, guvernul actual nu va fi în stare să rezolve niciuna din marile probleme ale Statului“.

Ziarul organizațiilor evreiești din Polonia, NOWYI DZIENNIK publică un articol în care spune următoarele:

„D. Koscialkowski înfățișează un alt sistem, o altă mentalitate, o altă bază și o altă substanță, în ce privește guvernarea, decât predecesorul său.

„La ce ne putem aștepta dela noul prim-ministru?

„Mai întâiu de toate, trebuie să așteptăm să lichideze toate chestiunile nerezolvate ale predecesorului său, căutând să devină popular“.

Ziarul conchide, urând succes guvernului.

KURJER POZNANSKI din 17 Octombrie, sub titlul: „Impotriva totalitarismului și dictaturii“, referindu-se la schimbarea guvernului, scrie, între altele:

„Motivele speciale care au contribuit la dezvoltarea totalitarismului și a dictaturii, atât în Italia, cât și în Germania, sunt inexistente în Polonia, dat fiind faptul că 75 la sută din populație sunt poloni.

„Fără a lua în considerare, în momentul actual, ce fel de linie va adopta noul guvern, dacă el va fi de dreapta sau de stânga, țara simte că se încearcă introducerea unui „nou“ sistem, împotriva căruia protestează anticipat și cu care nu se va împăca niciodată.

„In majoritatea lui, poporul este pentru regimul liberal. El vrea să-și aibă reprezentanți, cărora să li se respecte toate libertățile și care să nu fie constrânși de nicio presiune“.

KURJER POLSKI din 17 Octombrie relevând dificultățile colaborării actualului guvern cu colectivitatea, scrie următoarele sub titlul „Sistemul și birocracia“:

„Birocrația noastră aste astfel formată încât ea îndepartează pe cetățeni de Stat, în loc să-i apropie“.

Comentând articolul de mai sus, organul opoziției WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 18 Octombrie scrie:

„Trebuie să ne gândim puțin asupra însemnătății acestor cuvinte, fără să uităm că ele sunt scrise de un ziar semi-guvernamental și nu opoziționist.

„Cei care fac o asemenea caracterizare a birocrăției noastre, se pare că nu-și dau seamă că prin aceasta ei pun într'o lumină rea însăși sistemul lor de guvernare.

„Greutatea birocrăției noastre stă în faptul că guvernele polone au început de mult a fi guverne cu o ideologie politică; ele sunt cabinete lipsite de orice program. Noua constituție a înrăutățit și mai mult sistemul.

„Numai după ce Statul va învinge criza actuală, iar guvernele vor relua colaborarea cu toți cetățenii țării, numai atunci birocrăția va putea trece la locul ei, iar statul va dobândi un nou sistem“.